

Trafik Güvenliđi :

TÜTÜNÜN ŞOFÖRÜN DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Maud COUSIN

Nikotinle Savaş Millî Komitesi
Genel Sekreteri

561'de, Jean Nicot, Portekiz'deki Fransız Elçisi, Kraliçe Catherine de Médicis'ye yarım başağrıları için buruna çekme tozu getirmişti. Elçi, tütün dumanının dört yüz yıl sonra şoförün davranışı üzerinde yapabileceği etkiden kuşkusuz, habersizdi.

Biz burada, önce NİKOTİN'in etkisi üzerinde duracağız. Çoğu durumlarda, tütün dumanı, psikomotor refleksleri yavaşlatmakla birlikte dikkati ve derişmeyi azaltan ağrı kesici ve depressif bir etkiye sahiptir. Ve böylece sayısı bir kaç yüzü aşan tütün tiryakisi üzerinde yapılan bir inceleme, nikotinin, refleksler üzerinde fren etkisi yaptığını ortaya koymuştur.

Nikotin, bundan başka küçük damarlar üzerinde, özellikle el ve ayak parmaklarının kılcıl damarlarında, spazm etkisi yapar; bu da uçlarda soğuk havalarda, hareketlerdeki duyarlılığın ve belginliğin azalmasına yol açan bir soğuklamaya sebep olur.

Nikotin gözü yorar ve yaşlı kimselerde çok kez pipo ya da püro içenlerde nikotine bağlı amblyopie (bir çeşit körlük) araba kullanma bakımından tehlikeli bir durum meydana getirmektedir. Bilindiđi gibi, "direksiyonda görüş hayat" demektir.

KARBONMONOKSİT, KORKUNÇ DÜŞMAN

Fakat, tütün dumanı da şoför için belki de daha tehlikeli olabilecek şey, tütünün tam yanmaması sonucu çıkan KARBONMONOKSİT'tir.

Sigaranın ilk çekiminde % 3 ile 4, pürünün-kinde % 6, piponun-kinde ise % 2 karbonmonok-sit vardır. Camların kapatılması halinde, bir araba içindeki boşluğun çok sınırlı olmasından, bu çok önemlidir. Kanın solunum işlevlerini engelleyen ve beynin oksijen almasını sınırlayan karbonmo-noksit önemli bir yorgunluk ırmızganma ve başağrısı ögesidir.

Kapalı bir arabada iki sigara içmek şoförün yansılarına deggin tepki zamanını (reaksiyon zamanı) iki kat yapabilir, ki, bu da, anı bir olay halinde duruş mesafesini belirgin bir biçimde uzatır.

İsveçlilerle Boston'dan Dr. Mac Farland kapalı bir arabadaki 3 sigara dumanının hem sigarayı içen hem de kendine eşlik edenler için, karbonmonoksit oranını % 3 ve daha fazla artırdığını göstermişlerdir. Hemoglobinle, karboksi-hemoglobinin % 10 engellenmesi organizma üzerinde tıpkı 2000 m. yükseltiyeye çıkışın etkile-rini yapar. Bu da dolaşım ve koroner yetersizliği bulunan kişiler için tehlikeli olabilir.

Üstelik, bu zehirlenme, gece görüşünü bozar: Şoför zıtlıkları (contrastes) iyi seçemez —gün batmasından sonra önemli bir oluşum— ve kamaşma dayanıklılığı azalır; bu da, gece trafiginde kazalara yol açar.

İşin doğrusu hiç kimsenin kapalı bir arabada sigara içmemesidir. İçilecekse bir cam daima açık tutulmalıdır. İYİ SOLUNUM İMİZGANMA-YA KARŞI BİR SAVUNMA daha iyi biçimde araba kullanma için de bir garantidir. Bundan başka, sigara kullanıyorsanız bir kaç derin solunum beyninize daha fazla oksijen vererek, sizdeki sigara içme arzusunu giderebilir. (şunu hatırla-talım ki, sinir hücreleri bütün öteki hücrelerden 4 ilâ 5 kez daha fazla oksijen tüketirler).

Bundan başka, egzoz gazlarındaki karbon-monoksitin sigara dumanındakine eklendiği trafik tıkanıklıklarıyla tünel, garaj ve yeraltı tesislerine de dikkat ediniz.

TEHLİKE YARATAN HAREKETLER

Tütün içen şoföre zarar veren fizyolojik faktörler yanında bir de doğrudan doğruya tütün içme işinde yer alan BAZI TEHLİKELİ HAREKET-LER VARDIR.

Sigarayı aramak bulmak, bulup çıkarmak her zaman kolay olmaz. Arkasından kibritin ya da çakmağın bulunması, sigaranın yakılması şoförün dikkatini saptırır ve ona sonunun neresiye varacağı bilinmeyen tehlikeli hareketler yaptırır.

Çok kez, ateşli küller, esvaplar ya da koltuk-lar üzerine sıçrar, şoför de bunları, bir zarar olmadan atmak zorunda kalır. Akkor durumun-daki kömür ya da tütün parçacıkları, hava akımıyla gözlerle giderek, gözleri bir an için

körletir. Gazetelere şöyle bir göz atmak, yeterince fikir verebilir.

• Üç ölü.

Arabayı kullanmakta olan baba, oğlunun verdiği sigarayı alırken, beklenmedik bir hareketle arabayı bir ağaca bindirmiştir.

• 20 yaşında bir genç arabasını bir kamyonu tam karşıdan bindirerek ölmüştür. Genç adam, ağzında bir yanmamış sigara, çakmak öteye fırlamamış olduğu halde bulunmuş; demek, sigarasını yakmak üzere imiş, ya da yakıyormuş.

İngiliz sigorta şirketleri, trafik kazalarının % 5'inin, direksiyon başında sigara içmekten ileri geldiği kanısındadırlar. Ve yine tekrar etmek isterim ki, işin doğrusu, araba kullanırken sigara içmemek, yolcuların içmesini de önlemektir; çünkü dumanlı ortamlar şoförle birlikte bütün yolcuları zehirler.

Bununla beraber, şoförün sigara içmekten kaçınmaması halinde bazı önlemlerle etkiler hafifletilmelidir:

• İyi solunmak ve karbonmonoksitle zehirlenmekten kurtulmak için devamlı olarak bir cam açınız, bu sizin imızganma ile savaşmanıza da yardım eder.

• Sigarayı yakmak için, kabil olduğu kadar az sayıda harekete gerekeme olması için kendinizi ayarlayınız (paket aynı yerde, çakmak iyi tutturulmuş ve rüzgâr siperli olmalı, tabla, üzerine sigara konulduğu vakit ufak bir frenle düşmeyecek şekilde tutturulmuş bulunmalı).

• Sigaranızı kendiniz yakınız (hareketlerin koordinasyonu en iyi böyle olur) ve bunu en az tehlikeli olabilecek bir zamanda yapınız (uzun görüş sağlayan doğru bir yolda, yeterince yavaşlayarak, özellikle geceliyen, çünkü gece çakmak ya da kibrit alevinin sebep olacağı göz kamaşması bir süre görüşü azaltır).

• Son olarak, yanık kibritleri ya da sönmemiş izmaritleri pencereden atmamayı aklınızda tutunuz, çünkü bunlar, yangınlara ve sizden sonra gelenlerin bir kazaya uğramasına yol açabilir (elbiseleri bir arabadan atılan izmaritle tutuşan bir motosikletlinin başına gelen hal).

• Bu yazı Karayolları Bülteninden alınmıştır.

INFORMATIONS'dan
Çeviren: Nizamettin ÖZBEK

ÇOCUKLAR GÖK GÜRLEMESİNDEN, BÜYÜKLER YILDIRIMDAN, ŞOFÖRLER DE YAĞMURDAN KORKAR

Bir araba üzerine düşecek bir yıldırımın arabanın kendisine ve içindekilerine zarar vermediği eskiden beri bilinen bir gerçek olmakla beraber, farkında olmadan böyle bir doğa âfetine çarpılmış olanların geçirdikleri korku da az değildir. Yıldırımın arabaya tehlikeli olmadığı fiziksel olarak açıklanır. Bir araba, kendisini çevreleyen madensel karoserisi ile elektrik akımlarını alıp etrafına yayan, ve fakat içerisine vermeyen bir çeşit Faraday kafesinden başka bir şey sayılmaz. Bu gerçek, fizikle ilgisi az olanlara bir bilmece sayılabilir. Fakat yapılmış hesapsız bilgisel deneyler, bu durumun doğru olduğunu kanıtlamıştır. Hatta, kumaşla kaplı tavanı bulunmayan bir Faraday kafesine benzeyen Kabriyo arabalarında bile bu güvenlik hemen yüzde yüz oranında vardır. Hiç değilse bunları şimdiye kadar bir yıldırımın etkilemiş olduğu kanıtlan-

mamıştır. Buna rağmen yolculuk sırasında özellikle yakına düşen bir yıldırım şoför üzerine büyük ölçüde bir şok etkisi yapar ve sonuç olarak da gerek şoförü ve gerekse içindekileri korkutarak şaşkınlığa yol açar. Bu da bir kaza ortamı yaratır.

En az yıldırım çarpması kadar, hatta daha da tehlikeli olan başka bir durum da şiddetli fırtınadan sonra gelen sağnak halindeki yağmurdur. Gök gürültüsü, şimşek ve yıldırım şüphesi beliren hallerde sağlık verilen Yavaş Sürme zorunluğu, asıl bu yağmur sırasında önem kazanır. Çoğu zaman, yol üzerindeki su miktarı o kadar çok artar ki bu da camların buğulanmasına neden olur. Yani yağmur dolayısıyla sadece görüş fenalaşmaz, aynı zamanda fırtına nedeniyle meydana gelen büyük ısı düşmesi sonucu camlar da süratle buğulanır. Şu halde, yolda giden arabaya tehlikeli olan şey, şimşek ve yıldırımdan